

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.1.2.2025

Gen. bryg. SG Sławomir Klekotka
Komendant
Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej
im. gen. dyw. Henryka Minkiewicza
15-370 Białystok, ul. gen. Józefa Bema 100

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 roku w części 42 Sprawy wewnętrzne – wykonanie planu finansowego Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Wsparcia Straży Granicznej

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Podlaski Oddział Straży Granicznej im. gen. dyw. Henryka Minkiewicza, 15-370 Białystok, ul. gen. Józefa Bema 100 (dalej: „POSG” lub „Oddział”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Gen. bryg. Straży Granicznej Sławomir Klekotka – Komendant Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej (dalej: „Komendant POSG”) od 22 lutego 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił gen. bryg. Straży Granicznej Andrzej Jakubaszek w okresie od 7 lipca 2021 r. do 21 lutego 2024 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	Tomasz Suchowierski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/2/2025 z 10 stycznia 2025 r. Łukasz Chłus, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/8/2025 z 29 stycznia 2025 r. (akta kontroli str. 1-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2024 rok Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej w Białymstoku oraz planu finansowego Funduszu Wsparcia Straży Granicznej ² pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności: – realizacja wydatków budżetu państwa, – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2024 roku w zakresie operacji finansowych, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań – wykonanie planu finansowego Funduszu Wsparcia Straży Granicznej. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – analiza porównawcza dochodów budżetowych, – analiza realizacji wydatków budżetu państwa,

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

² Dalej: „Fundusz” lub „FWSG”.

- kontrola wykorzystania środków finansowych otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,

Ocenie podlegały także, w przypadku Funduszu Wsparcia Straży Granicznej:

- planowanie i realizacja przychodów,
- planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań i stopień ich realizacji,
- gospodarowanie wolnymi środkami finansowymi.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. „Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności”.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie w 2024 r. planu finansowego POSG oraz planu finansowego Funduszu Wsparcia Straży Granicznej⁴.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wydatki POSG w 2024 roku w POSG były realizowane w granicach kwot określonych w planie finansowym i zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi określonymi w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*⁵. Analiza wydatków w wysokości 9.187,8 tys. zł stanowiących 2,5% ogółu wydatków oraz 16% wydatków pozapłacowych wykazała, że były one celowe, służyły realizacji zadań jednostki i zostały poniesione zgodnie z obowiązującymi przepisami i wewnętrznymi regulacjami Oddziału. Zgodnie z obowiązującymi przepisami udzielano także zamówień publicznych.

Środki finansowe z Funduszu Wsparcia zostały przeznaczone na zadania ujęte w planie finansowym i były zbieżne z zadaniami wynikającymi z ustawy z 12 października 1990 r. *o straży granicznej*⁶.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje roczne sprawozdania POSG za 2024 r., dotyczące wykonania planu finansowego POSG, jak i Funduszu Wsparcia. Sporządzono je prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 roku Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: „Fundusz” lub „FWSG”.

⁵ Dz.U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm. Dalej: „ustawa o finansach publicznych” lub „ufp”.

⁶ Dz.U. z 2024 r. poz. 915, ze zm.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

1.1. W 2024 r. dochody POSG wyniosły 1.159,4 tys. zł i były o 41,6% wyższe od planowanych (819 tys. zł) i o 10,4% od dochodów zrealizowanych w 2023 roku (1.050,4 tys. zł). Największym ich źródłem (56% dochodów) były wpływy z najmu i dzierżawy w wysokości 648,9 tys. zł oraz wpływy z różnych dochodów (21% wpływów) – 239,5 tys. zł⁸.

Wpływy z najmu i dzierżawy były wyższe o 25,6% od osiągniętych w 2023 r. i o 305,6% od założonych w planie finansowym. Największą część wpływów stanowiły opłaty za wykorzystanie obiektów Straży Granicznej wnoszone przez 25 Wojskowy Oddział Gospodarczy (498,3 tys. zł) i Izbę Administracji Skarbowej w Białymstoku (62,3 tys. zł). Wpływy z różnych dochodów dotyczyły przede wszystkim: odszkodowań (181 tys. zł) i zwrotów nienależnie pobranych świadczeń. Były one o 107,2% wyższe niż w 2023 r. i o 299,2% większe od planowanych. Największy spadek dochodów w porównaniu do poprzedniego roku wystąpił w §0580 grzywny i kary pieniężne od osób prawnych. Dochody w tym paragrafie zrealizowano w wysokości 5 tys. zł, tj. 2% wpływów osiągniętych w 2023 r. (252,5 tys. zł) i 1% wpływów planowanych. Z wyjaśnień Głównej Księgowej POSG wynika, że zarówno wzrost dochodów z wynajmu, jak i obniżenie wpływów z kar wynikało z sytuacji na granicy Państwa – zwiększonej obecności wojskowej związanej z sytuacją migracyjną oraz zawieszenia ruchu granicznego. (akta kontroli str. 5-12, 24-30)

1.2. Należności pozostałe do zapłaty POSG na koniec 2024 r. wynosiły 2.761,4 tys. zł (o 7,7% mniej niż w 2023 r.), w tym 94,2% (2.602 tys. zł) stanowiły zaległości (o 236,9 tys. zł, tj. o 8,3% mniej niż rok wcześniej).

Największe zaległości dotyczyły zwrotu kosztów poniesionych w związku z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, wydanych na podstawie art. 336 ust. 1 i 2 w zw. z art. 337 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach⁹. Wynosiły one 2.380,9 tys. zł (91,5% wszystkich zaległości) i były o 205,1 tys. zł, tj. o 7,9% niższe niż rok wcześniej. Główna Księgowa POSG wyjaśniła, że utrzymująca się kwota zaległości wynikała z braku możliwości skutecznej egzekucji wobec cudzoziemców obciążonych kosztami wydalenia z terytorium Polski, którzy nie posiadali majątku na terenie kraju. Według stanu na koniec 2024 r. dłużnikami było 1495 osób.

Drugą pod względem wielkości pozycję zaległości stanowiły kary nałożone na przewoźników na podstawie ustawy o cudzoziemcach oraz dotyczące transportu drogowego – 159,1 tys. zł (6,1% wszystkich zaległości). Były one niższe o 1,9% w stosunku do roku poprzedniego. Również w tym przypadku, jak wynika z wyjaśnień Głównej Księgowej, utrzymująca się kwota zaległości była efektem

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ W tym przede wszystkim odszkodowania (181 tys. zł) i zwroty nienależnie pobranych świadczeń.

⁹ Dz.U. z 2024 r. poz. 769, ze zm.

braku możliwości podjęcia skutecznych działań egzekucyjnych wobec przewoźników nie posiadających majątku na terenie RP.

(akta kontroli str. 13-21, 24-26)

1.3. W 2024 r. przedawnieniu uległy należności na kwotę 622,53 tys. zł. Wszystkie dotyczyły należności z tytułu kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem 100 decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Podstawą spisania należności z ewidencji księgowej POSG był art. 336 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach, zgodnie z którym należności z tytułu kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu do powrotu, przedawniają się z upływem 5 lat licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja o ustaleniu wysokości kosztów stała się ostateczna. Z wyjaśnień złożonych przez Główną Księgową POSG wynika, że zgodnie z dyspozycją art. 342 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach nie wystawiano w tych przypadkach tytułu wykonawczego, gdyż z okoliczności spraw wynikało, że egzekucja byłaby bezskuteczna. Podejmowane próby wyegzekwowania należności polegały na: wydawaniu postanowień o potrąceniu należności ze środków pieniężnych znajdujących się w depozycie strzeżonego ośrodka na spłatę decyzji, umieszczaniu informacji o decyzjach, których cudzoziemcy nie opłacili dobrowolnie lub nie dokonano potrącenia należności ze środków pieniężnych znajdujących się w depozycie strzeżonego ośrodka na spłatę decyzji ustalających koszty, w module „Baza Dokumentów Uzupełniających Systemu Obsługi Cudzoziemców Centralnej Bazy Danych Straży Granicznej” oraz dokonywaniu sprawdzenia w systemach teleinformatycznych cudzoziemców, którzy nie opłacili należności czy nie podjęli próby legalizacji pobytu.

(akta kontroli str. 22-23, 29-30)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

2.1. W 2024 r. POSG wydatkował 372.340,9 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach. W porównaniu do 2023 r. wydatki były wyższe o 82.128,8 tys. zł (o 28,3%). W największym stopniu wzrosły wydatki na wynagrodzenia (z pochodnymi) o 62.344,5 tys. zł (o 24,9%) oraz wydatki majątkowe o 1.123,3 tys. zł (o 77,8%). (szerzej na ten temat napisano w pkt. 2.4.1. i 2.4.2. wystąpienia pokontrolnego).

(dowód: akta kontroli str. 76-78)

2.2. Ustalony na podstawie ustawy budżetowej na 2024 rok¹⁰ z dnia 18 stycznia 2024 r. plan wydatków POSG w kwocie 344.147 tys. zł¹¹ w trakcie roku został zwiększony do 373.373 tys. zł (o 8,2%).

Limit wydatków został zwiększony m.in. o 7.191,6 tys. zł pochodzące z rezerw celowych, w tym o:

- 1) 116,8 tys. zł w ramach projektów Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (pozycja 8),
- 2) 5.577,2 tys. zł z rezerwy celowej na uzupełnienie wydatków związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego (pozycja 24),

¹⁰ Dz. U. poz. 122, ze zm.

¹¹ W części 42 Sprawy wewnętrzne, dziale 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, w rozdz. 75406 Straż graniczna.

- 3) 1.497,6 tys. zł z rezerwy celowej na wypłatę świadczeń motywacyjnych funkcjonariuszom po osiągnięciu 25 lat służby (pozycja 35).

(akta kontroli str. 31-40, 55-59)

Środki finansowe z rezerwy na wypłatę świadczeń motywacyjnych (z pozycji 35) wydatkowano na świadczenia dla funkcjonariuszy: świadczenia motywacyjne dla funkcjonariuszy po osiągnięciu 25 lat służby (395 tys. zł) oraz po osiągnięciu 28 lat i 6 miesięcy służby (670 tys. zł), uposażenia (373 tys. zł), nagrody (7,5 tys. zł) i rekompensaty za czas służby ponad określoną normę (52,1 tys. zł).

(akta kontroli str. 55-57)

Badanie wykorzystania środków finansowych z rezerwy celowej z pozycji 8 i 24 wykazało, że wydatkowano je zgodnie z przeznaczeniem, tj.:

- 1) Z rezerwy z poz. 8 były przeznaczone zostały na „Organizowanie powrotów przymusowych oraz powrotów dobrowolnych” realizowanych z Polskiego Programu Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2021-2027. POSG na ten cel otrzymał 6 czerwca 2024 r. 14 tys. zł, a następnie, po wprowadzonych zmianach¹², środki finansowe zostały zwiększone do 116,8 tys. zł. Dwoma decyzjami z 27 listopada 2024 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji zablokował wydatki w wysokości 30,7 tys. zł uzasadniając to niższym od planowanego wykonaniem wydatków wynikającym z utrzymującej się sytuacji na granicy, skutkującej mniejszą liczbą szkoleń oraz niższymi kosztami podróży służbowych. Wydatki wykonano w wysokości 86,1 tys. zł (73,7% planu). Środki wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem, przede wszystkim na: zakup świadczeń zdrowotnych dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego (opieka lekarska i pielęgniarska) – 30,7 tys. zł, zakup energii elektrycznej i wody (28,3 tys. zł), zakup materiałów i wyposażenia (odzież i telefony dla cudzoziemców, środki czystości i szafa chłodnicza) – 11,2 tys. zł, warsztaty dla 45 uczestników w zakresie wymiany pomiędzy sądami, a Strażą Graniczną doświadczeń z prowadzonych postępowań administracyjnych – 7,1 tys. zł zakup leków i produktów biobójczych – 1,7 tys. zł oraz tłumaczenia – 1,3 tys. zł.
- 2) Środki finansowe z rezerwy z poz. 24 były przeznaczone na uzupełnienie wydatków związanych z bezpieczeństwem publicznym¹³. POSG otrzymał je w wysokości 5.577,2 tys. zł, które w całości zostały wydatkowane. Przeznaczono je na: podróże służbowe krajowe związane z przeciwdziałaniem masowej migracji¹⁴ - 1.700 tys. zł, zakup świadczeń zdrowotnych dla osób nieobjętych obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym¹⁵ - 900 tys. zł, naprawy i konserwacje - 1.263,7 tys. zł, w tym: sprzętu łączności¹⁶ - 330 tys. zł, środków transportu - 268,3 tys. zł oraz remonty obiektów SG¹⁷ - 665,4 tys. zł, zakup materiałów i wyposażenia - 1.088,8 tys. zł, w tym: wyposażenia¹⁸ - 304,5 tys. zł, sprzętu łączności i informatyki¹⁹ - 390 tys. zł, części samochodowych - 100 tys. zł i oleju

¹² W okresie do 21 listopada 2024 r. cztery decyzje o zmianie wysokości środków.

¹³ Rezerwa celowa pozycja 24: Środki na uzupełnienie wydatków związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej.

¹⁴ Opłacenie delegacji funkcjonariuszy z innych oddziałów SG delegowanych do ochrony granicy.

¹⁵ Opieka zdrowotna nad cudzoziemcami zatrzymanymi na granicy oraz przebywającymi w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców.

¹⁶ M.in. naprawy systemów monitoringu i elektronicznej bariery na granicy.

¹⁷ Tj.: remont Placówki SG w Augustowie (445,3 tys. zł), remont ramp i schodów w budynku Komendy POSG (80,1 tys. zł) oraz remont łazienek w PSG w Płaskiej (140 tys. zł).

¹⁸ Wyposażenie takie jak: sprzęt rtv i telefony do Ośrodka dla Cudzoziemców, narzędzia, komputery

¹⁹ W tym: sprzętu informatycznego i oprogramowania, części i akcesoriów do sprzętu łączności.

opałowego – 258,8 tys. zł, zakup energii elektrycznej – 624,7 tys. zł, w tym: 183,5 tys. zł na zasilanie bariery elektronicznej.

(akta kontroli str. 31-54, 58-69)

W 2024 roku POSG nie korzystał ze środków finansowych z rezerwy ogólnej budżetu państwa.

(akta kontroli str. 70)

2.3. W 2024 roku dokonano trzech blokad planowanych wydatków na łączną kwotę 32,7 tys. zł. Dwie blokady dotyczyły środków z rezerwy celowej z pozycji 8 – zagadnienie opisano w punkcie 2.2 wystąpienia, a jedna – na kwotę 2.056 zł – środków budżetowych na realizację projektu „Organizowanie powrotów przymusowych oraz powrotów dobrowolnych”²⁰. Powodem wprowadzenia tej blokady były niższe od planowanych wydatki wynikające z mniejszej liczby zatrzymanych cudzoziemców przekraczających nielegalnie granicę.

(akta kontroli str. 41-44, 55-57, 71-72)

2.4. Struktura wydatków realizowanych przez POSG w 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim nie uległa zasadniczym zmianom. Podobnie jak w 2023 r. największą grupę stanowiły wydatki bieżące: 99,3% (w 2023 r. 99,5%), zaś wydatki majątkowe dotyczyły 0,7% budżetu (w 2023 r. 0,5%).

(akta kontroli str. 76-78, 180-181)

2.4.1. Wydatki bieżące POSG w 2024 r. wyniosły 369.774,5 tys. zł (o 81.005,5 tys. zł więcej niż rok wcześniej). Ich główną pozycją były wynagrodzenia wraz z pochodnymi²¹ (w 2023 r. stanowiły 83,9% ogółu wydatków), na które przeznaczono 312.431,5 tys. zł (100% planu). W porównaniu do 2023 r. wydatki na wynagrodzenia i pochodne wzrosły o 62.344,5 tys. zł (o 24,9%).

(akta kontroli str. 180-181)

Wzrost wydatków na wynagrodzenia wynikał ze wzrostu zatrudnienia oraz podwyżek wynagrodzeń. Przeciętne zatrudnienie wzrosło o 5% (z 2.266,3 do 2.380,4 etatu), w tym:

- w grupie pracowników nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń²² – 4,8% (ze 171,6 do 179,9 etatu),
- w służbie cywilnej – 3,1% (ze 120,3 do 124 etatów),
- u funkcjonariuszy – 5,2% (z 1.974,4 do 2.076,5 etatu).

Wzrost zatrudnienia wynikał ze zwiększenia przez Komendanta Głównego SG limitu etatów przewidzianego dla POSG. Z wyjaśnień Głównej Księgowej wynika, że wpływ miała na to przede wszystkim sytuacja na granicy polsko-białoruskiej i zwiększający się zakres zadań realizowanych przez funkcjonariuszy przy zabezpieczeniu granicy.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie²³ w 2024 r. wzrosło o 21,3%, w tym:

- pracownicy nieobjęci mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – o 20,1% (z 5.636 zł do 6.770,8 zł),
- w służbie cywilnej – o 26,6% (z 5.996 zł do 7.591,3 zł),
- wśród funkcjonariuszy – o 21,1% (z 8.207,1 zł do 9.942 zł).

Wzrost wynagrodzeń wynikał ze zwiększenia kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej na 2024 r. (wszystkie grupy pracowników) oraz

²⁰ Projekt nr FAMI.03.01-IŻ.00-0001/24.

²¹ Sklasyfikowane w § 401, 402, 404-408, 410-412, 418.

²² Stanowiska pomocnicze, robotnicze i obsługi.

²³ brutto na 1 pełnozatrudnionego.

zwiększenia minimalnego mnożnika kwoty bazowej członków korpusu służby cywilnej²⁴. (akta kontroli str. 182-183)

2.4.2. Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych²⁵ wyniosły 8.306,9 tys. zł (o 1.068,9 tys. zł, tj. o 14,8% więcej niż w 2023 r.). Wzrost wynikał przede wszystkim z większej o 15,3% realizacji świadczeń dla funkcjonariuszy (m.in. wydatków na dopłaty do wypoczynku funkcjonariuszy i ich rodzin i zasiłków na zagospodarowanie) na które przeznaczono w 2024 r. 8.265,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 180-181)

2.4.3. Wydatki majątkowe w 2024 r. wyniosły 2.566,4 tys. zł²⁶, co stanowiło 100% planu po zmianach i 177,8% wydatków poniesionych w 2023 r. (1.443,1 tys. zł). Wzrost wydatków w tej grupie wynikał przede wszystkim ze zrealizowanych inwestycji (dostosowania kojców dla psów w placówkach POSG - §605 - 742 tys. zł) oraz zakupów inwestycyjnych (§606 - zakup systemu monitoringu dróg - 1.492,8 tys. zł).

Zgodnie z planem rzeczowo-finansowym wydatki obejmowały początkowo realizację pięciu zadań²⁷ o wartości 1.458 tys. zł. W trakcie roku katalog zadań został poszerzony o sześć kolejnych, a ich wartość zwiększyła się do 2.566,4 tys. zł. Wszystkie planowane zadania zostały zrealizowane:

- przebudowano kojce dla psów w placówkach w Białowieży, Dubiczach Cerkiewnych i Michałowie (742 tys. zł),
- zakupiono: kontener dla Wydziału Operacyjno-Śledczego (61,5 tys. zł), dziewięć zbiorników paliwowych dla placówek POSG (115,1 tys. zł), przetykacz do udrażniania rur (17,1 tys. zł), krajalnicę do Ośrodka dla Cudzoziemców (20,7 tys. zł), samojezdną karczownicę do PSG w Płaskiej (14,7 tys. zł), 10 kompensatorów mocy biernej (102,6 tys. zł) - sześć zadań,
- uruchomiono system monitoringu dróg (zakup przełączników sieciowych i kamer OCR, oprogramowania i przemienników radiowych - 1.492,8 tys. zł) - cztery zadania.

Wszystkie zrealizowane zadania inwestycyjne (11) przyczyniły się do poprawy infrastruktury i wyposażenia wykorzystywanego przez służby graniczne. Dzięki zakupowi przełączników sieciowych, kompensatorów oraz systemu kamer OCR unowocześniono i usprawniono pracę służb. Pozostałe wydatki były związane z modernizacją podstawowej infrastruktury POSG. (akta kontroli str. 192-201)

2.5. Szczegółowe badanie wydatków w wysokości 9.187,8 tys. zł²⁸ (2,5% ogółu wydatków POSG i 16% wydatków pozapłacowych), w tym: 6.556,6 tys. zł

²⁴ Z mocą od 1 stycznia 2024 r.; załącznik nr 2 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2024, ze zm.).

²⁵ §§ 302, 303 i 307.

²⁶ W tym 742 tys. zł na zadania inwestycyjne i 1.824,4 tys. zł na zakupy majątkowe.

²⁷ W tym: dostosowanie kojców dla psów (592 tys. zł), zakup kontenera dla Wydziału Operacyjno-Śledczego (121 tys. zł) oraz trzy zadania związane z tworzeniem systemu monitoringu dróg (745 tys. zł)

²⁸ Doboru próby dokonano metodą monetarną (MUS) na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów dotyczących wydatków pozapłacowych. Z badanej populacji wyłączono zapisy na kwotę poniżej 1.000 zł. Wylosowano 54 zapisy, w tym 42 dotyczące wydatków bieżących, 7 związanych z wypłatą świadczeń dla osób fizycznych i 5 dotyczących wydatków majątkowych.

wydatków bieżących, 1.474 wydatków majątkowych i 1.147,2 wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych wykazało, że:

- dokonywano ich z zachowaniem zasad określonych w art. 44 ust. 3 pkt 1 i 2 oraz art. 162 ufp, tj. zgodnie z planem finansowym i obowiązującymi przepisami, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz na zakupy i usługi służące realizacji ustawowych celów POSG,
- wszystkie faktury lub równoważne im dowody księgowe, stanowiące podstawę wydatku, były sprawdzane przez właściwych funkcjonariuszy POSG pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zatwierdzane do zapłaty przez Komendanta POSG. Ujęto je na odpowiednich kontach ewidencji księgowej, a płatności dokonywano terminowo i we właściwej wysokości. (akta kontroli str. 202-207)

W 2024 r. na podstawie umowy zlecenia zadania na rzecz POSG wykonywała jedna osoba. Polegały one na świadczeniu usług psychologicznych w zakresie porad, konsultacji i diagnozy oraz pomocy i wsparcia psychologicznego cudzoziemcom przebywającym w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Białymstoku. Wartość zawartej umowy wyniosła 15,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 184-191)

2.6. W 2024 r. POSG nie zawierał umów o dzieło.

Poniesione przez POSG w 2024 r. wydatki na zakup usług doradczych i eksperckich dotyczyły:

- 1) zlecenia badania technicznego wież antenowych w 11 placówkach POSG – badanie przeprowadzono na podstawie 11 zawartych umów na łączną kwotę 41,8 tys. zł²⁹. Opinia dotyczyła możliwości instalacji dodatkowych systemów anten UHF z akcesoriami oraz anten GPS. Wykonawcę wyłoniono po dokonaniu rozpoznania rynku (wybrano najtańszą ofertę z siedmiu, które zostały złożone). W zawartej umowie w należyty sposób zabezpieczono interesy POSG, w tym w zakresie realizacji umowy. Zadanie zostało zrealizowane prawidłowo i w terminie;
- 2) zlecenia (bezumownie) 12 podmiotom usług związanych z funkcjonowaniem POSG (m.in. wycen pojazdów, sprzętu agd, legalizacji i kalibracji analizatora spalin, sporządzenia świadectwa charakterystyki energetycznej oraz wykonania badań laboratoryjnych). Zakupiono łącznie 19 usług na kwotę 13,9 tys. zł (§439). Zakupione usługi wymagały specjalistycznej wiedzy i były związane z funkcjonowaniem sprzętu i urządzeń POSG;
- 3) zlecenia (bezumownie) 10 podmiotom usług związanych z prowadzoną przez POSG działalnością operacyjno-śledczą. Usługi dotyczyły wykonania opinii i ekspertyz z zakresu m.in. badania broni i balistyki, kryminalistyki, toksykologii, medycyny sądowej, jubilerstwa, wyceny nieruchomości, daktyloskopii, zegarmistrzostwa i psychologii dziecięcej. Ich wartość wyniosła 25,9 tys. zł (§439);
- 4) zlecenia (bezumownie) 111 osobom tłumaczenia w kontakcie z zatrzymanymi cudzoziemcami. POSG powoływał tłumaczy na podstawie przepisów k.p.a. lub k.p.k., a następnie wystawiane było postanowienie o ustaleniu wysokości kosztów. Wydatki z tego tytułu wyniosły w 2024 r. 1.043,4 tys. zł (§417);

²⁹ 3.800,70 zł za każde badanie.

- 5) zlecenia (bezumownie) tłumaczenia 68 podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą. Sposób powoływania był identyczny jak w przypadku osób fizycznych. Wydatki z tego tytułu wyniosły 388,8 tys. zł (§438).

We wszystkich wskazanych wyżej zleceniach usług doradczych i eksperckich ich realizacja wymagała wiedzy lub urządzeń specjalistycznych, którymi POSG nie dysponował. Wszystkie zlecane usługi były związane z funkcjonowaniem POSG (jako jednostki) lub z prowadzoną działalnością (realizacją powierzonych zadań).
(akta kontroli str. 208-245)

2.7. Zobowiązania POSG na koniec 2024 r. (w całości niewymagalne) wyniosły 4.024,7 tys. zł. Były one niższe o 19,2 od zobowiązań na koniec 2023 r.³⁰ i dotyczyły przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego, uposażeń i dodatków funkcjonariuszy wraz z pochodnymi w kwocie 2.377,3 tys. zł oraz opłat za energię – 517,1 tys. zł. W 2024 r. Oddział nie ponosił wydatków z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań. Wykazane w §4580 odsetki w kwocie 1,3 tys. zł zostały zasądzone z tytułu zastępstwa procesowego, w związku z powództwem byłego funkcjonariusza Oddziału dotyczącym ochrony dóbr osobistych.
(dowód: akta kontroli str. 70, 76-78)

2.8. W 2024 r. nie wystąpiły wydatki niewygasające. (akta kontroli str. 70)

Wydatki budżetu środków europejskich

POSG nie ponosiła w 2024 roku wydatków pochodzących z budżetu środków europejskich.
(akta kontroli str. 70, 246)

Udzielanie zamówień publicznych

Analiza dokumentacji pięciu postępowań o udzielenie zamówień publicznych na łączną kwotę 1.221,3 tys. zł, w tym dwóch³¹ z zastosowaniem trybu i zasad zawartych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*³² oraz trzech zamówień, do udzielenia których nie zastosowano przepisów ww. ustawy z uwagi na ich wartość (poniżej 130 tys. zł)³³ wykazała, m.in., że:

- postępowania przeprowadzono zgodnie z pzp oraz wewnętrznymi regulacjami Oddziału w zakresie udzielania zamówień;
- właściwie oszacowano wartość udzielanych zamówień oraz zgodnie z przepisami pzp zastosowano odpowiedni tryb wyboru dostawców lub wykonawców zamówień;
- stosownie do postanowień pzp oraz procedur wewnętrznych, wybrano najkorzystniejsze oferty, a przebieg postępowań i sposób wyboru wykonawców właściwie udokumentowano i upubliczniono;

³⁰ 5.026 tys. zł.

³¹ Postępowanie na dostawę krzeseł i foteli obrotowych przeprowadzone w trybie podstawowym (bez negocjacji) oraz postępowanie w trybie zamówienia z wolnej ręki na dostawę miotaczy substancji obojętniających.

³² Dz.U. z 2024 r. poz. 1320. Dalej „ppz”.

³³ Postępowania w sprawie zakupu niszczarek (98,7 tys. zł), narzędzi (81,2 tys. zł) i plecaków (90,1 tys. zł) na potrzeby POSG.

- realizacja zamówień (pod kątem przedmiotu, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawców) była zgodna z treścią zawartych umów, a wykonywane zamówienia były celowe i służyły realizacji zadań POSG.

W POSG opracowano plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych w 2024 r., który zamieszczono na stronach internetowych Oddziału oraz Urzędu Zamówień Publicznych.³⁴ (akta kontroli str. 247-286)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. Dokonywano ich celowo i gospodarnie, w granicach kwot określonych w planie finansowym i zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi określonymi w upf. Prawidłowo – w oparciu o obowiązujące przepisy i wewnętrzne regulacje Oddziału – udzielano także zamówień publicznych.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez POSG rocznych sprawozdań za 2024 r.:

- o stanie środków finansowych na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33)
- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2024 rok, planu finansowego państwowego funduszu celowego Fundusz Wsparcia Straży Granicznej (Rb-40),
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w Podlaskim Oddziale Straży Granicznej (Rb-70),
- sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

POSG w 2024 r. nie dokonywał wydatków z budżetu środków europejskich. W sporządzonym sprawozdaniu Rb-28UE wykazano kwoty „0”.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, w terminach określonych w rozporządzeniach Ministra Finansów: z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie

³⁴ <https://www.podlaski.strazgraniczna.pl/pod/zamowienia-publiczne/59566,Plan-postepowan-o-udzielenie-zamowien-Podlaskiego-Oddzialu-Strazy-Granicznej-im-.html>, Biuletyn Zamówień Publicznych z 21 marca 2024 r. nr 2024/BZP 00254120/01/P.

*sprawozdawczości budżetowej*³⁵, z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie *sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym*³⁶ i z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie *sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*³⁷ oraz podpisane przez osoby uprawnione, tj. Komendanta POSG, Z-cę Komendanta POSG oraz Głównego Księgowego.

(akta kontroli str. 27-28, 73-101)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej.

OBSZAR

4. Wykonanie planu finansowego Funduszu Wsparcia Straży Granicznej

4.1. Wykonanie planu przychodów

Opis stanu
faktycznego

Projekt planu finansowego FWSG Oddział opracował 11 lipca 2023 r., zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 stycznia 2015 r. w sprawie *szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Wsparcia Straży Granicznej*³⁸, na podstawie analizy możliwości pozyskania środków finansowych od jednostek samorządu terytorialnego oraz na bazie danych historycznych o gospodarce finansowej Funduszu w latach poprzednich. Zakładał on po stronie przychodów i kosztów kwotę 140 tys. zł. Stosownie do § 5 ust. 2 ww. rozporządzenia plan zawierał wszystkie wymagane dane. W niezmienionej formie został przyjęty w ustawie budżetowej na rok 2024.

(akta kontroli str. 109-136)

Podobnie jak w 2023 roku plan finansowy Funduszu ujęto w rozdz. 75495 – Pozostała działalność. Plan był zgodny z ustawą budżetową w zakresie wyodrębnionej struktury analitycznej kont (grupy wydatków, obszary, paragrafy, wybrane pozycje). W trakcie roku budżetowego, stosownie do dyspozycji art. 8a ust. 8 ustawy o *Straży Granicznej*, dysponent Funduszu – Komendant POSG – dokonał 8 zmian w tym planie, w wyniku czego przychody zwiększono ogółem o kwotę 98,5 tys. zł (o 70,3%) do poziomu 238,5 tys. zł i o tyle samo zwiększono koszty realizacji zaplanowanych zadań. Wzrost był podyktowany przede wszystkim zawarciem umowy pomiędzy POSG, a Województwem Podlaskim na kwotę 100 tys. zł. Umowa dotyczyła zakupu akumulatorów do bezzałogowych statków powietrznych wykorzystywanych do pełnienia zadań służbowych przez funkcjonariuszy POSG. Wykonanie planu finansowego przychodów za 2024 r. wyniosło 99,9%. W 2024 roku nie wystąpiły przypadki zmiany planu finansowego Funduszu z uwagi na konieczność realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID – 19. (akta kontroli str. 102-103, 137-159, 162-177)

³⁵ Dz.U. z 2024 r. poz. 454, ze zm.; uchylone z dniem 1 lutego 2025 r.

³⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 1731.

³⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 652.

³⁸ Dz.U. z 2024 r. poz. 193.

Badanie wybranej dokumentacji pięciu zmian dokonanych w planie finansowym FWSG w ciągu roku przez Komendanta POSG³⁹ wykazało, że były one uzasadnione realizacją celów działania Funduszu. Wprowadzone zmiany respektowały zasady określone postanowieniami art. 29 ust. 12-16 upf i dotyczyły środków finansowych pozyskiwanych w ramach realizacji porozumień zawartych z j.s.t. z terenu działania POSG oraz naliczanych odsetek od środków zgromadzonych na rachunku Funduszu. Analiza wykazała również że powyższe środki Komendant POSG przeznaczył zgodnie z postanowieniami zawartymi w art. 8a ust. 5 ustawy o Straży Granicznej na pokrycie wydatków inwestycyjnych. Zakupiono kosiarkę samojezdną o wartości 41,2 tys. zł, w tym kwota 26,5 tys. zł pochodziła ze środków otrzymanych od trzech gmin i dwóch powiatów. Kwotę 14,7 tys. zł wydatkowano ze środków budżetowych POSG.

(akta kontroli str. 137-159)

Przychody Funduszu w 2024 roku pochodziły głównie z wpłat od jednostek samorządu terytorialnego z tytułu zawartych porozumień na bieżące zakupy i wyniosły 149,6 tys. zł, tj. 62,8% ogółem pozyskanych w tym czasie środków. Pozostałe przychody pochodziły od towarzystwa ubezpieczeniowego – 59,8 tys. zł (25%) i naliczonych odsetek od środków finansowych zgromadzonych na rachunku bankowym Funduszu – 2,5 tys. zł (1%). Przychody z tytułu wpłat jednostek na finansowanie zadań inwestycyjnych wyniosły 26,5 tys. zł (11,2%) W 2024 roku przychody POSG nie były zasilane dotacjami z budżetu państwa i wpłatami z jednostek państwowych. Środki otrzymane przez FWSG w 2024 r. zostały przewidziane i faktycznie przeznaczone na sfinansowanie wyłącznie zadań roku bieżącego. Fundusz zasilany był zgodnie z przyjętymi w POSG regulacjami⁴⁰.

Przychody Funduszu Wsparcia zrealizowane w 2024 r. były niższe niż w roku 2023 o 35,7% (wynosiły wówczas 370,6 tys. zł). Wpłaty od innych jednostek na zakupy bieżące wzrosły w 2024 r. o 85,9 tys. zł tj. 69,6%. Spadły wpłaty od jednostek na finansowanie zadań inwestycyjnych o 215,2 tys. zł (89%). W przypadku wpłat na finansowanie zadań majątkowych spadek spowodowała realizacja tylko jednego zadania, kiedy w 2023 r. zrealizowano dwa wydatki majątkowe – zakupiono wielowirniki (3 szt.) o wartości 221,9 tys. zł oraz karczownicę o wartości 19,7 tys. zł.

Stan należności ogółem na dzień 31 grudnia 2024 r. wyniósł 0 zł.

(akta kontroli str. 102-103, 159-177)

4.2. Wykonanie planu kosztów

W 2024 r. koszty Funduszu wyniosły 238,5 tys. zł i wynosiły one 100% planu po zmianach i były wyższe o 98,5 tys. zł od ich planu wg ustawy budżetowej. W porównaniu do 2023 r. koszty te były niższe o 132,1 tys. zł, w wyniku pozyskania mniejszych środków finansowych na koszty inwestycyjne.

Struktura kosztów w 2024 r. była następująca: [1] koszty własne wyniosły 212 tys. zł co stanowiło 88,8% kosztów ogółem, z tego 18,3 tys. zł to zakup usług,

³⁹ Dobór celowy dokumentacji: pięć zmian o najwyższej wartości wprowadzonych w drugiej połowie 2024 roku (z 11 lipca 2024 r. zmiana między § w wysokości 5 tys. zł, 16 sierpnia 2024 r. zwiększenie planu o 76 tys. zł, 9 września 2024 r. zmiana między § w wysokości 3 tys. zł, 15 listopada 2024 r. zwiększenie planu o 14,9 tys. zł, 27 listopada 2024 r. zwiększenie planu w wysokości 7,4 tys. zł).

⁴⁰ Decyzja nr 86/D/12 Komendanta POSG z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie uzyskania i wykorzystania darowizn rzeczowych oraz środków finansowych z Funduszu Wsparcia przez Podlaski Oddział Straży Granicznej. Wytyczne nr 247 Komendanta Głównej Straży Granicznej w sprawie pozyskania środków finansowych na Fundusz Wsparcia Straży Granicznej z dnia 6 października 2016 r. (Dz.Urz.KGSG z 2016 r. poz. 95).

173,8 zł wydatki bieżące, 19,8 tys. zł zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych; [2] koszty inwestycyjne wyniosły 26,5 tys. zł co stanowiło 11,2% kosztów ogółem.

W 2024 r. FWSG nie był zasilany dotacjami z budżetu państwa, ani środkami z Centralnego Funduszu Wsparcia Straży Granicznej. Nie ponoszono kosztów finansowanych środkami z Unii Europejskiej. Realizacja zadań nie była wspierana kredytami lub pożyczkami. Nie finansowano działań promocyjnych i reklamowych ze środków FWSG.

(akta kontroli str. 102-103, 159-177)

W ramach badania prawidłowości ponoszonych kosztów przeprowadzono badanie dowodów księgowych, których łączna wartość wyniosła 238,5 tys. zł. Przeprowadzona analiza wykazała, że środki FWSG były wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem określonym w porozumieniach i umowach zawartych z podmiotami wspierającymi finansowo Fundusz (art. 8a ust. 1 ustawy o *Straży Granicznej*). Zrealizowane wydatki służyły realizacji celów określonych ww. ustawie, w tym dotyczących pokrywania wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych lub remontowych oraz kosztów utrzymania i funkcjonowania jednostek organizacyjnych POSG, a także zakupu niezbędnych towarów i usług. Z uwagi na wartość realizowanych wydatków (poniżej 130 tys. zł) nie stosowano przepisów pzp, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 pzp. Wyboru dostawców lub wykonawców usług dokonywano zgodnie z zasadami określonymi w decyzji⁴¹ oraz w wytycznych Komendanta POSG w sprawie organizacji postępowań o udzielenie zamówień publicznych w Oddziale⁴².

(akta kontroli str. 105-108, 159-179)

Na koniec 2024 r. na rachunku Funduszu nie było wolnych środków finansowych, należności, i zobowiązań.

(akta kontroli str. 102-103)

4.3 Realizacja zadań

Zgodnie z planem finansowym Funduszu Wsparcia w układzie zadaniowym na 2024 r. całość środków funduszu (238,5 tys. zł) przeznaczono na realizację zadania nr 2.5. *Bezpieczeństwo granicy zewnętrznej UE i terytorium RP*, w tym 226,3 tys. zł na realizację podzadania nr 2.5.1. *Kontrola graniczna*⁴³ i 12,2 tys. zł na podzadania 2.5.2. *Realizacja polityki migracyjnej azylowej oraz sprawy cudzoziemców*⁴⁴. Zadania te były zbieżne z zadaniami określonymi w art. 8a ust. 5 ustawy o *Straży Granicznej*, zgodnie z którym środki z funduszu przeznacza się m.in. na pokrycie kosztów utrzymania i funkcjonowania jednostek organizacyjnych Straży Granicznej oraz zakup niezbędnych na ich potrzeby towarów i usług.

(akta kontroli str. 102-104, 162-177)

⁴¹ Decyzja nr 15/D/21 Komendanta POSG z dnia 17 marca 2021 r. w sprawie zamówień publicznych udzielanych w Podlaskim Oddziale Straży Granicznej im. gen.dyw. Henryka Minkiewicz z siedzibą w Białymstoku.

⁴² Decyzja nr 30/D/21 Komendanta POSG z dnia 17 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Wytycznych Komendanta POSG im. gen.dyw. Henryka Minkiewicz z siedzibą w Białymstoku w sprawie organizacji postępowań o udzielenie zamówień publicznych w Oddziale”.

⁴³ W ramach realizacji podzadania nr 2.5.1. *Kontrola graniczna* planowano sfinansować działania: 2.5.1.1. *Organizacja odprawy granicznej* (20,5 tys. zł), 2.5.1.2. *Organizacja ochrony granic* (192,7 tys. zł) oraz 2.5.1.3. *Zwalczenie przestępstw i wykroczeń pozostających we właściwości SG* (13 tys. zł).

⁴⁴ W ramach realizacji podzadania 2.5.2 *Realizacja polityki migracyjnej i azylowej oraz sprawy cudzoziemców* planowano sfinansować działania: 2.5.2.1 *Koordinacja działań związanych z polityką migracyjną państwa* (1,1 tys. zł), 2.5.2.2. *Ocena legalności pobytu cudzoziemców* (4,8 tys. zł) oraz 2.5.2.3 *Organizacja powrotu cudzoziemców* (6,2 tys. zł).

W okresie objętym kontrolą nie ustalono oddzielnych mierników realizacji zadań w ramach Funduszu Wsparcia. Zadania, cele oraz mierniki ich osiągnięcia zostały ustalone dla całej działalności Oddziału łącznie z działalnością podstawową, przez Komendę Główną Straży Granicznej. Ze sprawozdania Rb-BZ2 wynika, że Oddział w 2024 r. osiągnął dwa z dwóch mierników realizacji podzadań – zadanie 2.5.1 wykonanie to 99,58% (miernik co najmniej 99,5%), a zadanie 2.5.2 wykonano w 91,36% (plan 70%). Nie osiągnięto trzech mierników zadań:

- zapewnienie sprawnego przekroczenia granicy państwowej w przejściach granicznych (podzadanie 2.5.1.1 *Organizacja odprawy granicznej*). Wykonanie wyniosło 0, a plan wynosił co najmniej 2 minuty. Przyczyną nieosiągnięcia wartości mierników było czasowe zawieszenie ruchu granicznego w drogowych przejściach granicznych POSG w 2024 r. W wyniku tego nie były realizowane pomiary czasu odprawy podróżnego na kierunku wjazdowym do RP.
- zapewnienie optymalnych warunków do prowadzenia spraw dotyczących cudzoziemców, poprawa standardów pobytu i obsługi w obiektach, w których cudzoziemcy przebywają (2.5.2.1 *Koordinacja działań związanych z polityką migracyjną państwa*). Wykonano 0%, podczas gdy plan zakładał 90%. Przyczyną nieosiągnięcia wartości mierników był brak działań obejmujących poprawę standardów pobytu i obsługi cudzoziemców w SOC (brak działań projektowych, oczekiwanie na podpisanie umowy grantowej FAMI).
- zapewnienie zdolności do organizacji powrotów cudzoziemców (w tym poprzez zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców; podzadanie 2.5.2.3 *Organizacja powrotów cudzoziemców*). Nie utworzono żadnego z 25 zaplanowanych miejsc. Nieosiągnięcie wartości miernika było następstwem bezterminowego zamknięcia przejść granicznych z Republiką Białorusi.

Analiza wydatków z Funduszu Wsparcia wykazała, że środki finansowe zostały wykorzystane na cele (działania w ramach budżetu zadaniowego) określone we wnioskach o wyrażenie zgody na przyjęcie środków finansowych oraz w umowach z podmiotami dokonującymi wpłat. Zakupiono za nie klimatyzatory, środki ochrony osobistej, kosiarkę samojezdną, zestaw kamery wraz z osprzętem i oprogramowaniem, myjkę ciśnieniową oraz akumulatory do bezzałogowych statków powietrznych. W terminach określonych umowami, przedstawiono podmiotom przekazującym środki na Funduszu Wsparcia rzetelne rozliczenie dokonanych wydatków. (akta kontroli str. 104, 159-179)

W POSG nie opracowano szczegółowych planów rzeczowo-finansowych dotyczących realizacji ustawowych celów i zadań funduszu. Pomiar efektów rzeczowych dokonywano na bieżąco w oparciu o zawierane umowy wsparcia finansowego. W ich ramach oceniano jakie są najpilniejsze potrzeby POSG do efektywnej realizacji celów i zadań Funduszu. Działania te poprzedzano uzyskaniem zgody Komendanta POSG, zgodnie z procedurami określonymi w decyzji nr 86/D/12 Komendanta POSG z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie uzyskania i wykorzystania darowizn rzeczowych oraz środków finansowych z Funduszu Wsparcia przez POSG w Białymstoku. Z wykonania umów każdorazowo sporządzano rozliczenie, które było zatwierdzane przez jednostkę udzielającą wsparcia. (akta kontroli str. 161)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Funduszu Wsparcia Straży Granicznej za 2024 r. Środki finansowe Funduszu wydatkowano zgodnie z założeniami planu finansowego, legalnie, gospodarnie i celowo na zadania określone w art. 8a ust. 5 ustawy o Straży Granicznej.

OBSZAR**V. Wnioski**

Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁴⁵ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, 15 kwietnia 2025 r.

Kontroler:
Tomasz Suchowierski
główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

Kontroler:
Łukasz Chłus
starszy inspektor kontroli
państwowej

/-/

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w
Białymstoku
Janusz Pawelczyk

/-/

⁴⁵ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.